

Pallborðsfundur um útbúgvingarstuðul

Fíggarviðurskifti-
ini hjá teimum
lesandi standa
ovast á skránni,
tá útbúgvingar-
stuðulsskipanin
hjá teimum les-
andi verður enda-
vend á pallborðs-
fundi í Útvarps-
høllini hóskvöld-
ið klokkan 19³⁰

EIRIKUR LINDENSKOV

Hóskvöldið komandi klokkan 19³⁰ verður pallborðsfundur í Útvarphøllini við evninum útbúgvingarstuðul.

Tað er Sosialistisk Ungmannafelag, sum skipar fyri fundinum.

Tað var á landsfundi hjá Javnaðarflokkinum í Klaksvík í apríl í fjør, at vit heittu á Javnaðarflokkin um at prioritera tey ungu lesandi hægri, sigur Eilin Jørgensen, úr SU.

Hon sigur, at alt ov lítið hevur verið gjørt við at bota stuðulsviðurskiftini hjá teimum lesandi síðani útbúgvingarstuðulin í 1988 kom á føroyskar hendur. Heldur tvørturímóti er stuðulin minkaður, sigur hon.

Tá blokkstuðulin í 1988 avloysti refúsjónsskipanina, fingur vit ein føroyskan útbúgvingarstuðul, sum varð hildin at vera betri enn tann danski. Men síðan 1988 er hann bara minkaður, og er nú nógv lægri enn stuðulin er, sum lesandi í Danmark fáa. savnsmynd

Nýtt uppskot er á veg
Arbeitt verður í løtuni við at gera broytingar í skipanini, og er skotið upp at stuðulin verður broyttur. Endamálið er at hækka stuðulin hjá teimum, sum eru yvir 18 ár, meðan hann verður lækkaður hjá teimum, sum eru undir 18 ár. Eisini er skotið upp at bólka útbúgvingarnar, og her er tað, at Sosialistisk Ungmannafelag rópar varsko.

– Hetta ber als ikki til.

Fólkini eru tey somu, um tey ganga á HF ella um tey ganga á Læraraskúlanum, sigur Eilin Jørgensen.

– Vit fegnast sjálvandi um, at okkurt verður gjørt við stuðulsskipanina, tí tann verandi skipan er alt ov vánalig. Okkara samfelag krevur lesandi fólk, og tí er tað eisini skyldan hjá samfelagnum, at veita hesum fólkum rimulig útbúgvingarar, heldur Eilin Jørgensen.

– Endamálið við pallborðsfundinum er sjálvandi eisini at tey ungu lesandi sjálv kunna seta síni fingrarnar á endaliga uppskotið, leggur hon afturat.

Arbeidsbólkurin situr við pallborðið

Við pallborðið situr arbeidsbólkurin, sum Eilif Samuelson, landsstyrismaður í útbúgvingarmálum setti at gera uppskotið til nýggja skipan. Í bólkinum eru:

John Rajani, leiðari á Stuðulstovninum, Björg Róin, lestrarvegleiðari, Páll Is-holm, umbod fyri LFU. Umframt hesi er eisini Flóvin Eidesgaard, formaður í MFS og Rói Jacobsen, formaður í LFU.

Pallborðsfundurin er almennur, og Eilin Jørgensen væntar, at nógv ung møta upp fyri at vísa sína hugan um, hvørt vit skulu hava eina rimuliga stuðulsskipan ella ikki.

Fakta um útbúgvingarstuðulin

Í gamlari tíð fingur føroyingar í útbúgving í Føroyum stuðul frá danska statinum - Statens Uddannelsesstøtte (støtt SU). Í 1988, tá refúsjónsskipanin frá danska statinum varð broytt til blokkstuðulsskipan, var eisini útbúgvingarstuðulsskipanin broytt. Føroyski stovnurin, sum stendur fyri útbúgvingarstuðlinum, kallast Stuðulstovnurin, og stuðulin verður nevndur Útbúgvingarstuðul (støtt US).

Danska stuðulsskipan varð hildin at hava fleiri vansar, og varð hetta broytt, tá føroyska skipanin varð sett í gildi. Eitt nú var kravið, at øll undir 21 ár fingur stuðul alt eftir, hvussu stór nettoinntøkan hjá foreldrunum var. Hetta varð broytt í føroysku skipanini soleiðis, at øll yvir 18 ár fingur eina og somu upphædd. Tey, sum vóru undir 18 ár, fingur eina minni upphædd. Munur varð eisini gjørdur á, um fólk bóðu heima hjá foreldrum, ella útbúgvandi.

Ein annar aðalmunur var, at meðan tú í dansku skipanini ikki kundi forvinna meira enn ávísa upphædd við síðuna av útbúgvingini, setta føroyska skipanin eingi mörk fyri inntøku.

Sama ár sum føroyska skipanin varð setti í verk, hækkaði veitingin frá SU, sum tók til veitti hægri útbúgvingarstuðul, enn føroyska skipani, US. Danska veitingin eru síðani hækkað fleiri ferðir, meðan tann føroyska veitingin er lækkað.

Javnbjóðis útbúgvingarmøguleikar

Eilin Jørgensen úr SU

– Tað ber ikki til at brúka tey ungu sum gíslar, at vit vita, at samfelagið hevur brúk fyri hesum fólkum.

Hetta sigur Eilin Jørgensen, sum er nevndarlimur í Sosialistiskum Ungmannafelag og stigtakari til pallborðsfundin um útbúgvingarstuðulin, sum verður í útvarphøllini hóskvöldið.

Hon vísir á, at samfelagið hevur brúk fyri útbúgnum fólkum og tók til eisini skyldu til at veita teim lesandi søm-
ulig kor.

Málið hjá okkum er, at øll í Føroyum skulu hava javnbjóðismøguleikar til útbúgvingartilboðini - líka mikið hvar í landinum tey búgva, sigur Eilin Jørgensen úr SU, sum hóskvöldið skipar fyri pallborðsfundi um útbúgvingarstuðulin

– Eg haldi, at vit mugu hugsa víðari. Tá Javnaðarflokkurin er tann flokkur, ið gongur á odda, tá hugsað verður um trivnað her á landi, so eigur flokkurin eisini at stinga út í kortið, tá tað snýr seg um viðurskiftini hjá teimum lesandi. Eitt er púra vist, at verður einki broytt á hesum øki, missa vit allan ungdomin.

Eilin Jørgensen vísir á, at føroyski ungdomurin er nógv afturúrsligdur, um borið verður saman við lesandi ungdomin í okkara grannalöndum.

– Føroyingar, sum lesa í Danmark, eru hægri prioriteraði í mun til okkum. Eitt nú fáa tey fríja ferðing eina ferð um árið, tey kunnu forvinna 50.000 krónur skatt-

afrit um árið (Føroyafrádráttur) og tey ganga undir danskum viðurskiftum, tá talan er um lestrarstuðul, ið eisini er betur enn okkara.

– Vit eru væl vitandi um, at ein betrad útbúgvingarstuðulsskipan kostar pengar, men tað er eins vist, at vit hava ikki ráð at missa tey lesandi, sigur Eilin Jørgensen.

Fyri at lýsa støðuna, tekur hon nøkur dømi:

Taka vit sum dømi ein sandoying, ella vágamann, sum skal til Havnar í skúla eftir lokna fólkaskúlagöngd. Hann hevur alt annað enn javngóðar móguleikar at ganga í, tað veri seg studentaskúlanum, sum havnarmaðurin, hann situr við síðuna av M. a. tí, at hansara

fíggarviðurskifti eru verri enn tey eru hjá havnarmaninum.

Hann hevur fyri tað fyrsta nógvar ferðatréðslur, tí hann av og á skal ferðast millum Sandoyinna ella Vágoyinna og Havnina. Men harafturat má hann brúka eina stóran part av almenna studninginum hjá sær til kost og logi.

Ein stök mamma er heldur ikki eins væl fyri, sum vinkonan, sum hon situr við síðuna av í skúlanum. Nú kann tað vera, at henda mamma hevur verið so heppin at fáa eitt fripláss til barnið hjá sær í einari vøggustovu ella í kommunalari dagrøkt. Men veruleikin í teimum kommunum, har útbúgvingarstovnar eru (og

í nógvum øðrum kommunum við) er, at tað als ikki eru kommunal ansingarplass. – Og tey lesandi fáa ongan framfjáðarett á hesum økinum. Tað er heldur tvørturímóti, sambært Almannaastovni, Tann móguleikin, sum hendan einliga mamma sum hevur, er at koyra barnið í svarta dagrøkt. Og av tí, at tað kostar henni 1.800 krónur, so kunnu øll rokna út, at hon bert hevur 400 krónur eftir av studninginum at breyðføra seg og barnið fyri.

Eilin Jørgensen vísir á, at mong dømi sum hesi prógva, at føroyski skúlin ikki er fyri øll - men tað skal hann vera, leggur hon afturat.

Hon dregur saman um og

sigur:

Føroysku skúlarnir eru til færris og færris. Støðan elvir eisini til, at ungfólk heldur leita sær av landinum í protest ella irritatión móti vestur politikarum, sum ikki lurta. Trupulleikin er størri, enn bara nøkur grenjandi ung. Stættarmundur er, so tað brakur eftir í.

– Málið hjá okkum er, at øll skulu hava javnbjóðis rætt til skúlagöngd og útbúgving uttan mun til fíggarviðurskifti ella bústað. Sjálvandi tí vit skulu eisini í framtíðini hava ung lesandi í Føroyum. Heldur enn at siggja tey ungu sum eina samfelagsbyrðu, skulu vit siggja tey sum eina fløgu í framtíðina.

– Vónandi kann pallborðsfundurin hóskvöldið verða við til at fáa politikararnar at skilja støðuna, sigur Eilin Jørgensen at enda.